

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

79. évfolyam, 35. szám
1989. február 10., péntek

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Kevesebb áremelést és hatékonyabb reformlépéseket

Az egyoldalúság és az egyensúlyi helyzet

Már második éve általánosan mondható az a gazdasági reformkonceptió, amely a tényleges, a kinálati oldalt serkentő és a gazdálkodást javító reformok helyett egyoldalúan a pénzügyi egyensúly monetáris eszközökkel és áremelésekkel való megteremtésére épít. Ez az egyoldalúság nem biztosíthat gazdasági egyensúlyt, ugyanakkor megengedhetetlenül rontja az emberek közérzetét, a politikai hangulatot.

Az egyensúly keresletkorlátozással nem teremthető meg

Abban a szemléletben, hogy az egyensúly a keresletkorlátozással megteremthető, még mindig a múlt századi ideológia húzódik meg, amely szerint a termelés jóvelmezőségét elsősorban a munkabér csökkentésével lehet elérni. Ezt bizonyította mindenekelőtt az a tény, hogy a tőke akkor oda vándorolt, ahol olcsóbb volt a munkaerő. Ez igaz volt mindaddig, amíg egyrészt a tőkés eleve minimalizált minden költséget, és nem ismerte a kapun belüli munkanélküliséget; másrészt a termelés technológiája alig változott, és a munkaerő minőségével szemben minimális igényeket támasztott, vagyis szinte minden munkaező jó volt, amelyik hajlandó volt a munkaidő meghosszabbítására; harmadszor, a termékek választéka évtizedek alatt is alig változott, tehát a termékstruktúra stabil maradt; negyedszer, a fogyasztó elsősorban az árat nézte, és nem a minőséget, a korszerűséget, azaz nem a szebbet, nem a jobbát, hanem az olcsóbbat kereste.

Az elmúlt évtizedek során a fenti feltételek mindegyike teljesen megváltozott. Ebből következően a termelés hatékonyságát már nem az olcsóbb, hanem csakis a hatékonyabb munkaerővel lehet fokozni. Ezt minden érvelésnél jobban bizonyítja, hogy jelenleg a tőke oda már nem vándorol, ahol a munkaerő olcsóbb, hanem oda, ahol jobb, még akkor is, ha ezért sokkal magasabb bért kell fizetni. A század elején a világgazdaságban a legolcsóbb és a legdrágább átlagos munkaerő között 1:4 arány jelentette a maximumot, és a tőke oda ment, ahol olcsóbb volt a munkaerő. Ma ez az arány 1:50.

Ebből pedig az következik, hogy reménytelen a gazdasági nehézségekből való kilábalást attól várni, hogy csökkentjük a reálbéreket. Márpedig a mi eddigi reformintézkedéseink ebbe az irányba mutatnak.

Ezek után lássuk csak, milyen úton érték el az elmúlt évtizedek sikerországai a termelékenység gyors növekedését, világgazdasági versenyképességük javulását.

Nem a béreket, hanem a létszámot csökkentették. Erőteljes harcot folytattak azért, hogy csak a feltétel-

nül szükséges létszámot alkalmazzák, ennek érdekében hajlandók voltak a reálbérek emelésére is. Kiderült, hogy csak azokban az országokban alacsony a munkanélküliség, ahol nem túrkik meg a kapun belüli munkanélküliséget. Ez nálunk sokak számára ellentmondásnak tűnik, hiszen mi éppen azért húzódozunk a kapun belüli munkanélküliség fel számolásától, mert attól félünk, hogy ezzel nagy munkanélküliséget teremtünk.

Ezt így látják azok, akik csak egy logikai lépésben képesek gondolkodni. Velük szemben ismét a nemzetközi tapasztalatokra hivatkozom. Éppen azokban az országokban alacsony a munkanélküliség, illetve ott lehetett az elmúlt évek során a legjobban csökkenteni azt, ahol a vállalatoktól nem várták el, hogy szociális szempontból tartsák meg a feleslegessé, nélkülözhetővé váló munkaezőt. Ennek a jelenségnek az a magyarázata, hogy az egyes országok foglalkoztatási igénye elsősorban attól függ, mennyire képesek a világgazdaságban, azaz mennyire sikerült növelniük a termelés hatékonyságát.

Ahol a szociálpolitikát, konkrétan a foglalkoztatáspolitikát a vállalatokkal akarják megoldani, ott egyre drágább lesz a termelés, egyre szűkülnek az exportlehetőségek, és így végső soron csökkennek a munkaalkalmak. Ismét felesleges részletesen bizonyítanom, hogy mi eddig és jelenleg is éppen az indoklással ellentétes irányba haladunk.

A munkások érezzék jól magukat az üzemben

Nagyon sürgősen hozzá kell látni azokhoz a reformokhoz, amelyek a hatékonyságot szolgálják. A gazdasági szférában nem szabad továbbra is megelégedni azzal, hogy csak a veszteséges vállalatokkal foglalko-

zunk, mert az igazi tartalékok a dinamikus szektorokban és vállalatokban vannak. Ott kell nagyságrendileg csökkenteni a felesleges bürokráciát, felszámolni a hatóságok mértékellenes adatigényét, ott kell leépíteni a kapun belüli munkanélküliséget, ott kell erőteljesen hozzájárítani a korszerűbb termékek és technológiák bevezetéséhez. Abból még egyetlen ország sem gazdagodott meg, hogy nem csinálta azt, ami veszteséges, ahhoz minden esetben arra van szükség, hogy a jók is állandóan újítsanak, takarékoskodjanak, vállalkozhassanak, azaz erőfeszítéseket tegyenek.

Az egyensúlyteremtést szolgáló reformok fontos területe a költségvetési szféra is. Ott is csak akkor várható a javulás, ha a módszereken is változtatunk. Bármennyire igaz, hogy például a pedagógusokat és az egészségügyi dolgozókat jobban meg kell fizetni, ez azonban önmagában nem hozhatja meg a szükséges minőségi javulást. Az ott dolgozók teljesen jogosan követelnek magasabb béreket, de ugyanakkor kötelesek rámutatni arra is, hogy a rendelkezésre álló forrásokat mennyire rossz hatékonysággal használják fel, hogy mennyire hibás mindkét területen az érdekeltség, a finanszírozási rendszer, hogy ezért rossz a munkájuk hatékonysága. Nem sok népgazdasági előny származik abból, ha a jobban megfizetett pedagógus és orvos idejének nagy részében kénytelen bürokratikus munkát végezni, rossz a tananyag, az ágyak aránytalan nagy részét olyanok foglalják el, akiket gyorsabban meg kellett volna gyógyítani, vagy akiket otthon a család olcsóbban és jobban ápolhat volna.

A hatékonyságot valóban javító tetteket tehát nem lehet monetáris és áremelési intézkedésekkel pótolni.

Kopátsy Sándor

Ülést tart az MSZMP Központi Bizottsága

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága február 10-ére összehívta a Központi Bizottság ülést. Javaslja, hogy a testület Grósz Károlynak, az MSZMP főtitkárának előterjesztésében időszerű belpolitikai kérdéseket vitasson meg. (MTI)

Szóvivői tájékoztató

Hol legyen a világkiállítás?

Számos, közérdeklődésre számot tartó témát tárgyalt meg csütörtöki ülésén a Minisztertanács. Az ülést követően Marosán György tájékoztatót tartott. A kormány meghallgatta az Országos Tervhivatal elnökének jelentését az 1988. évi népgazdasági terv végrehajtásáról. A tájékoztatót tudomásul véve úgy ítélte meg, hogy a népgazdasági terv legfontosabb célja, a külgazdasági egyensúly alakulására vonatkozó 1988. évi terv megvalósult. Kedvező, hogy ezt a konvertibilis viszonylatú export dinamikus növekedésével sikerült elérni.

Az előterjesztéshez kapcsolódóan a Magyar Nemzeti Bank elnöke a múlt évi pénzügyi folyamatokról tett jelentést. Mint a szóvivő hangsúlyozta: a vita felszínre hozta, hogy a külkereskedelemben elért eredmények részben a gazdaság teljesítőképességének javulásából származtak, részben pedig a világpiaci konjunktúrának voltak köszönhetőek. A tőkés árforgalomban elért 800 millió dolláros javulás felülmúlta a várakozásokat is, ennek ellenére az eredményeket nem szabad túlértékelni.

A kormány tárgyalta a közvélemény által nagy érdeklődéssel kísért, 1995-re tervezett Budapest-Bécs világkiállítás előkészítéséről is. A Nemzetközi Kiállítási Iroda várhatóan május végén hozza meg a döntését a kiállít-

Tárgyalt a Minisztertanács

A Minisztertanács csütörtöki ülésén megvitatta az 1988. évi népgazdasági terv végrehajtásáról, valamint a tavalyi és az 1989. év eleji monetáris folyamatokról készített jelentést. A kormány javasolta a magánkereskedelemtől szóló törvényerejű rendelet módosítását. A Minisztertanács előterjesztéseket hallgatott meg az agrárpolitika megújítási koncepciójáról, továbbá a szabálysértések újrászabályozásának elveiről. A kormány határozatot hozott a társadalmi szervezetek gazdálkodói tevékenységéről. A Minisztertanács meg tárgyalta a Budapest-Bécs világkiállítás előkészítésének helyzetéről szóló előterjesztést.

A kormány elfogadta az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökének előterjesztését a Központi Műszaki Fejlesztési Alap 1989. évi felosztásáról.

Központi Bizottság is napirendre tűzi.

E témakörhöz kapcsolódóan néhány kérdésben a Minisztertanács döntést hozott, így az élelmiszer-gazdaság 1989. évi szabályozói meghirdetése óta kialakult feszültségek, a gazdálkodást negatívan érintő folyamatok miatt az élelmiszer- és fogasztói árak védelme és az élelmiszer-gazdaság további működőképességének érdekében. Az intézkedések érintik az ágazat hitelezési gondjainak enyhítését és a kamatemelkedés árakban nem fedezett részének kamatpreferenciával történő kiegyenlítését; az eladódott, de életképes mezőgazdasági nagyüzemek adóssághiteleinek feltételhez kötött rendezését, a társadalmi törvénnyel összhangban a mezőgazdaság és az élelmiszeripar érdemi integrációjának elősegítését, valamint a gabonárák idej és jövő évi emelésével a mezőgazdasági alaptevékenység jövődelempozíciójának javítását.

Marosán György végül egy közleményt ismertett, amely szerint széles körű az aggodalom egyik legnagyobb természeti kincsünk, a Hévízi tó vízminősége és sorsa miatt az ország lakossága körében. A miniszterelnök a társadalmi szervezet felvetéseire, a lakosság leveleire és kérdéseire válaszolva közli, hogy helyszíni szemle megtartására kérte fel a kormány négy tagját: az ipari, a környezetvédelmi, a kereskedelmi, valamint a szociális és egészségügyi minisztert.

Kimerültek-e a stabilizációs program keretei, hogy ennek felülvizsgálatára van szükség? — tette fel az első kérdést a Magyar Hírlap munkatársa. Marosán György válaszában kifejtette: Grósz Károly miniszterelnökke választását követően, 1987 nyarán az akkori közzgazdasági és társadalmi feltételek között fogalmazta meg a kormány programját a stabilizációról és a kibontakozásról. Azóta a feltételek szinte alapvetően megváltoztak, egyre élesebben jelentkeznek a társadalmi feszültségek, s a kormánynak a stabilizációs program nyomvonalán haladva új hangsúlyokat kell megállapítania, új stílusú együttműködést kell kialakítania az autonóm érdekcsoportokkal, szervezetekkel, s új kormányzati módszereket kell alkalmaznia. Hozzátette: természetesen egy új program megfogalmazása nem je-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Fűvészkert és vadaspark

A városi tanács végrehajtó bizottságának ülése

Ünnepi tanácsülés a nagyárvíz 110. évfordulója alkalmából március 10-én 10 óra 30 perckor; 19 állami tulajdonú lakóépület kijelölése — elidegenítésre, magyaráz: eladásra; a Magyar Külkereskedelmi Bank megveszi tíz és fél millió forintért a Kőlcsey utca 8. számú házát; a Marostói városrészben 26 lakótelek közművesítésének és értékesítésének lesz felelőse az Inlak — egyebek között e döntéseket hozta tegnap — megválasztása óta első — ülésén a városi tanács végrehajtó bizottsága. A testületet Csonka István tanácselnök tájékoztatta arról, hogy Csonka Miklós, a kereskedelmi és termelési osztály vezetőjét megbízta egyes, a jelenleg betöltetlen — tanácselnök-helyettesi munkakörhöz tartozó feladatok ellátásával. E megbízatás

visszavonásáig Csonka Miklós felelős a testület elé kerülő előterjesztések előkészítéséért, koordinálásáért, a testületi döntések végrehajtásáért, a tanács bizottságok együttműködéséért. Erőteljesen az elnöki döntésről — melyet a vb tudomásul vett — majd a tanácsot is tájékoztatják. (A 89 tagú testület egyébként hozhat olyan határozatot, hogy az elnökhelyettesi státust be kell tölteni.)

A tegnapi ülésen az egyetemi fűvészkerttről és a vadasparkról is kaptak helyi-telepítő tájékoztatást a vb tagjai. A botanikus kert je-

lenéről, fejlesztésének esélyeiről, a városban betöltött szerepéről Gulyás Sándor igazgató, a Sancer-tavi vadaspark háromméves történetének főbb állomásairól, a kiépítését segítő szervezetek elismerését kivívott munkájáról és a gyermeknap körül várható kapunyitásáról Egyházi István megbízott igazgató adott ismertést.

A végrehajtó bizottság előzetes — helyeslő — véleményét fogalmazta meg a területi menekültek lakáshoz jutásának támogatásáról folytatandó tanácsai és egyházi tárgyalásokhoz. (A Szedeg-csanádi püspökség anyagilag is segítené ugyan is a városban letelepedni szándékozókat.) Döntés született a tegnapi ülésen arról, hogy a tavaszi tanácsadói beszámolókat február 27. és április 8. között tartják.